

Міністерство освіти і науки України
Житомирський національний агроекологічний університет

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра туризму

„Затверджую”
Ректор Житомирського національного
агроекологічного університету
проф. Скидан О.В. _____
„_____” _____ 2017 р.

Програма

фахових випробувань з „Основи туризмознавства” для вступу на навчання
з галузі знань 24 „Сфера обслуговування”
спеціальності 242 „Туризм”
ОР „Бакалавр” _на базі неспоріднених спеціальностей

Програму підготовлено:
к. б. н., доцент кафедри туризму
Дунаєвська О. Ф.

Програма затверджена:
на засіданні кафедри туризму
протокол №3 від 14. 12. 2016 р.

Житомир
2017

ВСТУП

Здобуття Україною державної незалежності поставило необхідність щодо відтворення у світі образу сучасної України в усій його повноті, у тому числі й з точки зору її привабливості для туристів з усього світу. Потрібен був певний час для створення організаційних, економічних, політичних та наукових засад для відродження галузі туризму в Україні, яка на початку 90-х років опинилася у занепаді. Водночас, поступово поставала на порядок денний і потреба у підготовці фахівців з туризму.

В сучасному світі туризм є одним із найпомітніших суспільних феноменів, який органічно поєднує в собі могутню індустрію, що виготовляє різноманітний туристський продукт, різноманітні, з багатомісячною традицією, інститути гостинності, помітний сектор ринкового економічного простору, надзвичайно багату рекреаційну сферу людського життя, в якій відбувається розширене оновлення та відтворення сил особистості. Сучасна індустрія туризму є однією з найбільш високоприбуткових і динамічних галузей світового господарства. Туризм забезпечує близько 10 відсотків світового національного продукту. Сьогодні в туризмі зайнято понад 260 млн чоловік, тобто кожний десятий працівник. На його частку припадає 7% загального обсягу інвестицій, 11% світових споживчих витрат, 5% усіх податкових надходжень і третина світової торгівлі послугами. Туризм справляє вагомий вплив на такі ключові галузі господарств, як транспорт, зв'язок, торгівля, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів народного споживання тощо, виступаючи каталізатором соціально-економічного розвитку. За прогнозами спеціалістів XXI століття стане століттям туризму.

Взаємовідносини України з міжнародним туристським співтовариством необхідно розглядати в аспекті глобалізації. Генеральний секретар Всесвітньої туристської організації (ВТО) Франческо Франжіаллі зазначив: «Розвиток туризму сьогодні йде пліч-о-пліч з глобалізацією». На землі залишилося небагато місць, яким вдалося уникнути людської допитливості. Навіть Антарктида приваблює відвідувачів. Згідно з прогнозами ВТО, об'єми міжнародного туризму в наступні двадцять років зростуть утричі.

Сучасний туризм виконує також винятково важливу соціальну функцію, він активно та безпосередньо сприяє зростанню добробуту населення та створенню додаткових робочих місць. Туризм став визначальним чинником соціальної та культурної інтеграції, як прояв та інструмент зростаючої культурної взаємодії сприяє зміцненню єдності суспільства. Необхідно зазначити, що Верховна Рада України, як і інші парламенти світу, приділяє значну увагу створенню законодавчого поля, в якому б у сприятливих умовах розвивалася туристська галузь. Цьому сприяли рішення, прийняті на Міжпарламентській конференції з туризму, що відбулася у м. Гаага (Нідерланди) в квітні 1989 року. У Гаазькій Декларації, що була прийнята на конференції, основну увагу приділено питанням юридичного обґрунтування феномену туризму, спрощення туристських формальностей, безпеки та захисту туристів, поваги до їх прав. Ця декларація проголосила 10 принципів, що заклали основи для розвитку туризму в світі. Згідно з рішенням Гаазької конференції, були проведені чотири міжпарламентські форуми: в Іспанії (м. Кадіс) у 1995 році, Індонезії (м. Балі) у 1996 році, Бразилії (м. Ріо-де-Жанейро) у 2000 році, Панамі (м. Панама) у 2002 році, на яких розглядалися актуальні питання щодо дальшого вдосконалення туристського законодавства в світі.

У вересні 1995 року був прийнятий Закон України «Про туризм», який задекларував, що туризм є одним з пріоритетних напрямів розвитку економіки та культури, держава створює умови для туристичної діяльності.

За рахунок правових механізмів, що закладені в Законі, законодавці розділили туризм і еміграцію, запровадили норми щодо захисту прав споживачів туристських послуг, як громадян України, так і іноземців, під час подорожі територією України та за її межами, а також встановили чіткі правовідносини, як між туристами та суб'єктами туристської діяльності, так і самих суб'єктів між собою.

Україна прагне посісти чільне місце в європейському та світовому туристському співтоваристві. У 1997 році Україна стала членом Всесвітньої туристської організації, з 1999 року була обрана до складу виконавчого комітету ВТО.

Для України, з її винятково багатими природними та культурно-історичними ресурсами, є всі необхідні умови для становлення туризму. Велика увага приділяється розвитку туризму в регіонах. Першочергове завдання – підготовка висококваліфікованих кадрів, які забезпечуватимуть сталий розвиток туризму в державі. Уведено нову спеціальність — «Туризм». Класифікатор професій збагатився такими професіями як «туризмознавець», «фахівець з рекреації», «фахівець з розвитку сільського туризму», «фахівець з туристичного обслуговування», «фахівець із гостинності», «фахівець із готельної справи», «фахівець із туристичної безпеки».

У провідному ВУЗі Полісся - Житомирському національному агроекологічному університеті - здійснюється підготовка бакалаврів зі спеціальності «Туризм» на спеціалізованій випусковій кафедрі «Туризму». До особливостей та переваг навчання належать: висококваліфіковані науково-педагогічні працівники, сучасні методи навчання, ґрунтовна теоретична підготовка, поглиблена практична підготовка, наявність власних баз практик, в тому числі, Ботанічний сад, музеї університету, стажування за кордоном.

Для вступу на навчання проводиться фахове випробування з метою з'ясування теоретичних знань абітурієнтів, їх відповідність вимогам освітньої характеристики спеціальності «Туризм». Випробування передбачає тестування з дисципліни «Основи туризмознавства».

Для підготовки до фахових випробувань рекомендується використовувати наведену у програмі літературу.

ТЕМАТИКА
для підготовки до випробувань
для вступу на навчання
з галузі знань 24 „Сфера обслуговування”
спеціальності 242 „Туризм”
ОР «Бакалавр»

ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА

1. Умови та передумови виникнення туризму. Зародження туризму.
2. Розвиток туризму у стародавньому Єгипті. Туризм у Римській імперії.
3. Розвиток туризму у Європі.
4. Вплив промислової революції у 18-му ст. на розвиток туризму.
5. Становлення масового туризму. Розвиток туризму у 20-ті рр.. 20-го ст.
6. Реорганізація туризму в 1937-1940рр..
7. Сучасний етап розвитку туризму та його особливості.
8. Історія розвитку туризму в Україні.
9. Світові тенденції розвитку туристичної індустрії.
10. Класифікація туристських ресурсів.
11. Правове регулювання у галузі туризму.
12. Поняття туризму. Туристична діяльність.
13. Класифікація туризму за видами та формами.
14. Організація туризму. (Організація перевезення, готельна індустрія, система харчування, страхування туристів, реклама, маркетинг, екскурсійна справа)
15. Система розваг. Вільний час.
16. Нормативно-правові основи організації туристичної діяльності.
17. Туристичні підприємства, їх характеристика, види, напрямки діяльності, ліцензування.
18. Спеціалізація у туризмі, чинники розвитку туризму.
19. Туристичний продукт: складові, особливості формування, характеристика.
20. Туристичні комплекси. Відомі об'єкти туризму на Україні, спадщина ЮНЕСКО.

**ЗРАЗОК ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ
З ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 24 „СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ”
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 242 „ТУРИЗМ”
ОР «БАКАЛАВР»**

1. *Договір купівлі-продажу туристичного продукту, який належить до категорії публічних договорів, — це:*

- а) договір на туристичне обслуговування;
- б) туристська путівка;
- в) квитанція до прибуткового ордера.

2. *Передумови виникнення туризму склалися:*

- а) за часів античності заради завоювань, торгівлі, з релігійними цілями;
- б) у часи Римської імперії;
- в) в період середньовіччя.

3. *Соціальний туризм це*

- а) реалізація потреб людини у спілкуванні, культурі, пізнанні;
- б) регулярність лікування та профілактика здоров'я;
- в) фізичне удосконалення, попередження гіподинамії.

4. Рекреаційно-туристична діяльність з використанням природних ресурсів – це:

- а) подорожі, екскурсії і походи з метою активного відпочинку і пізнання природи;
- б) поєднання відпочинку із збиранням грибів, ягід, здійснюються в дендраріях, ботанічних садах, інших природних об'єктах, де людина може підвищити свій рівень знань у сфері природничих наук і охорони природи;
- в) всі перераховані відповіді вірні.

5. До пам'яток історії можна віднести такі об'єкти:

- а) споруди, пам'ятні місця і предмети, пов'язані з найважливішими історичними подіями в житті народу, його культурою і побутом, розвитком суспільства, держави, науки і техніки;
- б) кургани, залишки давніх поселень, укріплень, виробництв, каналів, доріг, древні місця захоронень, наскельні зображення, старовинні предмети, ділянки історичного культурного шару давніх населених пунктів;
- в) культові споруди.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні : Збірник нормативно-правових актів. Київ., Юрінком, інтер., 2002. - 640 с.
2. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : навч. посіб. для вузів. - Чернівці: Книги - XXI, 2003. - 298 с.
3. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: Підручник / За заг. ред. В.Ф. Орлова. / К.: Грамота, 2006. – 384 с.
4. Справочник туриста. / Сост. В.В. Онищенко. — Харьков: Фолио, 2007 . – 312 с.
5. Смолій В.А., Федорченко В.К., Цибух В.І. Енциклопедичний словник довідник з туризму / За заг. ред. В.К. Федорченка. – К.: Слово, 2006. – 372 с.
6. Федорченко В.К., Дворова Т.А. Історія туризму в Україні: навч. посіб. – К.: Вища школа, 2002. – 195 с.
7. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія і практика. Київ., ЦНЛ., 2007. - 424 с.
8. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с.
9. Михайличенко Г.І. Практика організації туристичних подорожей. Київ., КНТЕУ, 2003. - 156 с.
10. Басюк Д. І. Основи туризмології: навч. посіб. — К., 2005. – 137 с.

11. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: навч. посібник. – К.: Атака, 2006. – 264 с.
12. Стафійчук В.І. Рекреалогія : навч. посіб. – 2-е вид. / В.І. Стафійчук – К.: Альтерпрес, 2008.- 264 с.
13. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) - К.: Альтерпрес, 2002. - 436 с.
14. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручн. – К.: Знання, 2008. – 661 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ

Оцінка “відмінно” виставляється абітурієнтам, які в повному обсязі виконали тестові завдання, продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються туристських і рекреаційних проблем. Сумарна кількість балів складає 90-100;

“добре” виставляється за умови достатньо повного виконання тестових завдань. Розв'язання завдання має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати знання теоретичного матеріалу, творчо-пізнавальні уміння. Разом з тим у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок. Сумарна кількість балів – 75-89;

“задовільно” виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, як правило, носять фрагментарний характер. Теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що абітурієнт недостатньо обізнаний з літературними джерелами з навчальної дисципліни і не може критично оцінити туристські факти, явища, ідеї. Сумарна кількість балів – 60-74;

«незадовільно» виставляється за неправильну або неповну відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни та її понятійно-категоріального апарату абітурієнт зовсім не знає. Відповідь вказує, що програмовим матеріалом абітурієнт не володіє. Сумарна кількість балів не досягає 60.